

Evidencijski broj / Article ID: 20008579
Vrsta novine / Frequency: Dnevna
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
Rubrika / Section:

RONALD GORSIĆ / CROPIX

OBNOVA OD POTRESA ATELIJERA U MLETAČKOJ

► STR. 20-21

VELIKA SEOBA MEŠTROVIĆA

TRISTOTINJAK SKULPTURA SELE
U SKLADIŠTE NA TAJNOJ LOKACIJI

Obnova od potresa PRIVREMENO SE ZATVARA ATELIJER SLAVNOG KIPARA U MLETAČKOJ ULICI

● **Kako prevoziti osjetljiva umjetnička djela**
 Uz djelatnike muzeja u selidbi sudjeluju i profesionalci iz Kunsttransa, zaduženi za prijevoz osjetljivih umjetničkih djela (lijevo); skulptura "Na odmoru" (gore); Lana Majdančić, Barbara Vujanović, Norbert Gondor i Ivan Lukinac (desno)

Velika seoba Meštrovića

Tristotinjak skulptura slavnog umjetnika odlazi u skladište na tajnoj lokaciji

Kuća u kojoj je sačuvan autentičan ambijent bit će zatvorena za javnost iduće dvije godine

ROMINA PERITZ

Nakon stotinu godina nekadašnji dom jednog od naših najvećih kipara Ivana Meštrovića na Gornjem gradu bit će prvi put potpuno ispraznjen. Zbog konstrukcijske obnove uslijed zagrebačkog potresa Atelijer Meštrović, u kojem je sačuvan autentičan ambijent umjetnikova života i rada, iduće dvije godine bit će zatvoren za javnost, a tristotinjak vrijednih skulptura slavnog umjetnika odlaze u skladište na tajnoj lokaciji. Pa iako su brojne skulpture iz Meštrovićeva zagrebačkog muzeja prije odlazile na razne izložbe, dosad ova kuća nijednom nije bila potpuno prazna.

Akcija od mjesec dana

A kako bi se ispraznila, ovih dana traje prava akcija u kojoj uz djelatnike muzeja sudjeluju i profesionalci iz Kunsttransa, zaduženi za iznošenje i prijevoz osjetljivih umjetničkih djela. Neke skulpture, kako ističe voditeljica Atelijera Meštrović Lana Majdančić, pod čijim se budnim okom odvija selidba, napuštaju Mletačku prvi put. Prijerice, kamena skulptura "Na odmoru", od tri tone, ujedno i najteža od svih, koja se nalazi u atriju. Za nju i još desetak većih komada bit će doveden kran koji će ih iznijeti iz atrija preko krova na ulicu, a potom će biti stavljeni u kamion koji će ih prevesti na novu adresu.

Osim Meštrovićevih skulptura, seli se i arhivska građa, biblioteka, nacrti, namještaj i, na koncu, osoblje i kustosi.

"Cijela akcija selidbe trajat će oko mjesec dana, počeli smo prije dva tjedna pripremati skulpture za iznošenje", kaže Ivan Lukinac iz Kunsttransa. Ovo je, definitivno, jedan od zahtjevnijih poslova koji su imali do sada, naglašava, zbog velike težine i osjetljivosti materijala.

"Uz manje, lakše skulpture od bronce i gipsa, popriličan je broj većih skulptura od kamena, bronce i drveta. Za njih smo tražili pomoć kolega iz Beča, koji su ovaj tjedan s nama. Skulpture se zatvaraju u kutije, ali ne hermetički, jer moraju imati zraka."

Posebno će biti zahtjevno, kako otkriva, iznijeti veliko raspelo iz unutrašnjeg prostora jer je rađeno od gipsa te je jako razvedeno i krhko, teško oko 350 kilograma, a tu su i vrata kroz koja treba proći. "Nitko od djelatnika muzeja ne zna kako je točno došlo u zgradu, sve je na milimetar", kaže Lukinac za djelo "Vječno razapeti", koje nakon što je izloženo početkom 30-ih godina u Parizu više nije napuštalo Mletačku niti je mijenjalo svoje mjesto od Meštrovićeva vremena.

Jednu od najpoznatijih Meštrovićevih skulptura, "Povijest Hrvata", pak, koja se nalazi u vrtu, već su prenosili, ona nije problem, kažu iz Kunsttransa. Neće za nju biti potreban kran, nosit će je uz pomoć palete. No,

Neke skulpture, poput tri tone teškog djela "Na odmoru", napuštaju kuću u Mletačkoj prvi put u povijesti

bit će sigurno zahtjevno mahnuti reљеfe koji su ugrađeni u zidove atrija te će taj posao morati obaviti uz pomoć restauratora.

Mnogo su posla već obavili i sami djelatnici muzeja, koji su još krajem godine počeli pakirati pisanu građu, knjige i velik dio umjetnina.

Radovi na sanaciji

Kako ističe ravnateljica Muzeja Ivana Meštrovića Sandra Grčić Budimir, samom seljenju muzejske građe, dokumentacije i opreme prethodio je otvoreni postupak javne nabave usluga pakiranja i transporta uz prethodno savjetovanje sa zainteresiranim subjektima. "Prije spomenutog postupka provedene su predradnje koje smo samostalno u Atelijeru Meštrović mogli obaviti, priprema dokumentacije za spomenuti postupak, pakiranje muzejske dokumentacije i manjih skulptura kojima samostalno možemo manipulirati, obavljena je i fumigacija drvene građe kao preduvjet njezina privremenog smještaja u Restauratorski centar Hrvatskog restauratorskog zavoda u Ludbregu."

Do sada je, kaže, preseljeno dvije trećine muzejske građe i dokumentacije. "Zadnje što će se seliti je oprema muzeja i zaposlenici. Ako nam vremenske prilike dopuste, posao preseljenja obaviti ćemo i prije predviđenog roka." U pripremi je, navodi nadalje, otvoreni postupak javne nabave radova konstruktivne sanacije, kojima će se provesti građevinsko-obrtnički radovi ojačanja nosivih zidova i nadvoja te sanirati krovšte.

"Konstrukcijska obnova se financira bespovratnim sredstvima Fonda solidarnosti. Za energetska i cjelovi-

tu obnovu nemamo osigurana sredstva, ali se nadamo da će ih osigurati osnivač ili ćemo ih pokušati pribaviti prijavom na buduće pozive fondova EU", objašnjava.

Posljednja potpuna obnova zgrade u Mletačkoj bila je 60-ih, kada su nakon Meštrovićeve darovnice hrvatskom narodu 1952. godine njegov

nekadašnji zagrebački dom i atelijer pretvoreni u muzejsku instituciju. U kući je Meštrović boravio s obitelji do 1942. godine, nakon čega odlazi u Italiju pa u SAD. Sama zbirka Atelijera Meštrović stalno se popunjava tijekom godina, a popunjava se i dandanas, donacijama i otkupima. Najbrojniji su portreti te djela na temu majke

"Za veće skulpture od kamena, bronce i drveta tražili smo pomoć kolega iz Beča, koji su ovaj tjedan s nama"

rički period, stoga je važna relativno recentna donacija Mate i Rumjane Meštrović koji su nam poklonili re-ljef "Domagojevi strijelci", kaže kustosica Barbara Vujanović.

Neka djela, dodaje Lana Majdančić, koja danas imaju u bronci, Meštrović je ostavio u gipsu te su se kasnijih godina lijevala uz dozvolu nasljednika. U samom potresu, pričaju kustosice, skulpture, na sreću, nisu oštećene i sve su ostale na svojem mjestu. "Samo je nekoliko brončanih skulptura palo u atriju i u zgradi. Oštećeni su zidovi i freska Jozef Kljakovića na prvom katu. Jedine skulpture koje su iz našeg fundusa oštećene su one u Gliptoteci HAZU. Ovdje nije bilo štete na skulpturama, što je pravo čudo jer imamo mnogo radova u gipsu."

Dva izložbena projekta

Sandra Grčić Budimir, na pitanje pred kakvim se izazovima nakon potresa našla institucija kojoj je na čelu, odgovara: "Kao i svi pogođeni građani Zagreba. Administracija, prijava štete, privremeno zatvaranje muzeja, procjena nastale štete, uklanjanje dimnjaka, sanacija nekonstruktivne štete - pukotina u nosivim zidovima i nadvojima, oštećenja stropnih konstrukcija, krovnište je pretrpjelo značajne deformacije i oštećenja spojeva te je nužno provesti njegovu konstruktivnu sanaciju. Ono što je bilo moguće sanirati hitnim mjerama i raspoloživim sredstvima koje je Muzej imao za redovno investicijsko održavanje svih lokacija Muzeja Ivana Meštrovića (Split i Otavice pokraj Zagreba) preusmjereno je na sanaciju i dovođenje muzeja u funkciju te njegovo otvaranje za posjetitelje."

A pred kustosima ovog muzeja, nakon selidbe, jedno je posve novo poglavlje u radu. Kako objašnjava, i dalje će se baviti svojim poslom kao do sada, samo neće biti na Gornjem gradu, a ni skulpture neće, čini se, stajati cijelo vrijeme u skladištu daleko od pogleda. Planiraju, naime, dva velika izložbena projekta na kojima će neke od njih biti izložene.

Pripremaju, kako najavljuje Barbara Vujanović, izložbu u Pragu koncem godine, i to će biti jedno od najvećih međunarodnih predstavljanja Meštrovića u posljednje vrijeme, te veliku Meštrovićevu retrospektivu u Klovičevim dvorima u povodu 140. obljetnice rođenja velikog kipara, a nakon što se vrate u Mletačku, predstaviti će novi postav.

Prema riječima voditeljice Atelijera Meštrović, budući postav nastojat će tematski definirati. "Ovaj dosadašnji bio je mali kompromis između mogućnosti i zakonitosti prostora. Primijetili smo, na primjer, i da posjetitelji ne znaju procese lijevanja. Uvijek je pitanje što je original, a što kopija. Stoga je ideja da kroz primjere to objasnimo."

Sandra Grčić Budimir predviđa da bi konstrukcijska sanacija mogla biti gotova najkasnije za godinu dana, no kada će se djela i osoblje vratiti, to u ovom trenutku ne može, ističe, precizno reći, ali predviđa za dvije godine.

Do tada im je Ministarstvo kulture i medija osiguralo uvjete za adekvatan prostor za pohranu muzejske građe i dokumentacije koji zadovoljava mikroklimatske i sigurnosne uvjete i smještaj djelatnika dok se obavlja obnova zgrade Atelijera Meštrović. □

RONALD GORŠIĆ/CRP/PIX

"Skulpture za iznošenje počeli smo pripremati prije dva tjedna", kaže Ivan Lukinac iz Kunsttransa. "Ovo je definitivno jedan od zahtjevnijih poslova koji smo imali dosad." Veliko raspelo rađeno od gipsa teško je oko 350 kilograma (sasvim lijevo); unutrašnjost Atelijera Meštrović spremna za preseljenje (lijevo i dolje); utovar skulptura u kamion (lijevo dolje)

i djeteta, ženski aktovi te spomenici važnim osobama. U atriju se ističu "Žena u grču", "Amor i Psiha" i "Na odmoru", u prostoru atelijera monumentalne skulpture "Majka i dijete" i "Žena kraj mora", a u vrtu "Povijest Hrvata" i "Miloš Obilić".

"U fundusu Atelijera Meštrović malo je zastupljen Meštrovićev ame-